

Research Paper

Designing a Model for the Development of Sports Construction Projects in Iran

M. Hesami¹, E. Moshkelgosha²

1. Department of Physical Education, Mobarakeh Branch, Islamic Azad University, Mobarakeh, Isfahan, Iran

2. Department of Physical Education, Mobarakeh Branch, Islamic Azad University, Mobarakeh, Isfahan, Iran (Corresponding Author)

Received: 2022/01/19

Accepted: 2022/07/20

Abstract

The incompleteness and unfinished construction projects are an issue that has caused great damage to national resources. Thus, to solve this problem, in the present study, a model for the development of sports construction projects in the country was presented. This study was a qualitative research based on grounded theory. The research participants were experts in the field of construction projects, of whom 15 individuals were selected in a purposive and theoretically saturated manner. In this study, semi-structured interviews were used to collect data and three open, axial and selective coding processes were applied to analyze the data. The findings of the present study indicated 82 concepts and 17 sub-categories which based on logic and its relationship with other categories involved 5 main factors of causal conditions, contextual conditions, intervening conditions, strategies and consequences. It seems that those in charge of sports construction projects, especially the company of Development and Maintenance of Sports Facilities Of Iran, by considering these factors in their planning and policies, can reduce delays in construction projects and provide the development of sports and benefiting from it at the community level.

Keywords: Productivity of Sports Projects, Delays in Construction Projects, Construction, Semi-Finished and Unfinished Projects

1. Email: hesami.m007@gmail.com

2. Email: Elham_moshkelgosha@yahoo.com

Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International Public Licen

Extended Abstract

Background and Purpose

One of the characteristics of economic development of each country which is considered as a major criterion and indicator in its economic prosperity is construction projects (Kineber, Othman, Oke, Chileshe & Buniya, 2021, 2). Therefore, today, much of the country's capital, especially developing countries, is devoted to infrastructure and construction projects (Ghanbari, 2018, 1). One of the most important development projects is sports projects that have a decisive role in improving the quality of life and increasing the desirable living standards of citizens (Ghorbani, 2021, 112). Studies have shown that the recession in the implementation of sports construction projects has caused great losses to national resources and has seriously threatened the economic construction and development of the country. Numerous reports by the company of Development and Maintenance of Sport Facilities of Iran, which is responsible for the sport construction projects of the Physical Education Organization, show that many of the major sports projects in the country have remained semi-finished for a long time for various reasons. Therefore, it is necessary to investigate the progress process of projects and somehow the optimal completion of them by providing a comprehensive model.

Materials and Methods

This research was carried out with the exploratory nature and with the aim of expanding the existing knowledge and recognition in relation to the design of the development model of sport development projects in the country, hence it falls into the category of applied research. In addition, in this study, the grounded theory method supported by Strauss and Corbin was used. The participants were the experts in the field of development and construction of sports projects including contractors, consulting engineers and supervisors, managers and experts of the company of Development and Maintenance of Sports Facilities of Iran. This study used the purposive sampling method and snowball sampling technique to select sampling. In this technique, a primary group was selected for interview and then the next groups were introduced for interview by the same group. This continued to the point of theoretical saturation (after conducting 15 interviews). In this study, semi-structured interviews were used to collect data and to measure the validity of the findings, long-term conflict strategies, sustained observation, re-inspection of information gain path, checking with participants, triangulation and continuous comparison were used. Moreover, the test reliability method was used to measure the reliability in this study. Finally, in this study, three overlapping coding processes including open coding, axial coding and selective

coding were used to analyze the data. It should be noted that in this study, data collection and analysis were carried out simultaneously and initial data collection was carried out to form the process of continuous data collection in order to provide opportunities for the researcher to increase the adequacy of appropriate categories.

Findings

Based on the results of the first stage encoding, known as open encoding, 82 final concepts were identified by reviewing the interviews conducted with the experts. It should be noted that some concepts were unique, some were raised twice and some were raised more than twice. After open coding and understanding the concepts, axial coding was performed. In this stage, the identified concepts were aggregated as a network based on semantic and conceptual proximity, resulting in 17 sub-categories with the names of attracting partnerships, expanding the role and participation of the private sector, presenting a new contractual model, scheduling program, the role of consulting engineers, the role of contractors, support, optimization of implementation costs, management problems, organizational issues, regulatory mechanism and design and construction, development of project planning system, development of project management system, internalization, externalization, economic problems and legal issues. Finally, based on theoretical coding, which is the ordering of sub-categories together based on logic and its relationship with other categories, validating relationships and filling blanks with categories that need further modification and expansion, 17 sub-categories consisting of 5 main categories were aggregated as causal conditions, underlying conditions, interventional conditions, strategies and consequences. Causal condition indicators in this study included sub-categories of scheduling program, role of consulting engineers and contractors. Indicators of underlying conditions involved economic problems and legal issues. Indicators of interventional conditions consisted of management problems, organizational issues and supervision mechanism, design and construction. Indicators of strategies were attracting partnerships, expanding the role and participation of the private sector, providing a new contractual model, supporting, optimizing the costs of implementation, planning and development of project management system, and the indicators of consequences included internal and externalizing categories.

Conclusion

The aim of this study was to design a development model for sport construction projects in Iran. The data analysis showed that the development of sports projects

depends on paying attention to the scheduling program. According to experts, using inappropriate scheduling program during construction, not paying attention to the existing facts and conditions, as well as ignoring the prerequisite relationships and not continuing the planning process are challenges that sports construction projects are grappling with and somehow have prevented the progress of these projects. Based on the findings, it was found that if the mentioned strategies are used in the area of sports construction projects, it can be expected that sports facilities will be developed, pre-constructed places and worn-out textures will be renovated. In addition, it will prevent the loss of public sector resources, reduce semi-finished and unfinished projects, make effective investments in sports construction projects, return on capital, and flourish the atmosphere of sports businesses as the private sector will be motivated to participate more in sports construction projects.

References

1. Ghanbari, H. (2018). Investigating the impact of workshop accidents on the economics of construction projects. Master Thesis, Public Administration, Mehr Astan Institute of Higher Education. (In Persian).
2. Ghorbani, Anahita. (2020). Study of criteria and standards for designing sports stadiums (Case study: Karaj city). *Geographical Quarterly of the Land*, 17(65),112-129. (In Persian).
3. Kineber, A. F., Othman, I., Oke, A. E., Chileshe, N., & Buniya, M. K. (2021). Impact of Value Management on Building Projects Success: Structural Equation Modeling Approach. *Journal of Construction Engineering and Management*, 147(4),1-15.

طراحی الگوی توسعه پروژه‌های عمرانی ورزشی کشور

محمد حسامی^۱، الهام مشکل‌گشا^۲

۱. گروه تربیت بدنی، واحد مبارکه، دانشگاه آزاد اسلامی، مبارکه، اصفهان، ایران.
۲. گروه تربیت بدنی، واحد مبارکه، دانشگاه آزاد اسلامی، مبارکه، اصفهان، ایران. (نویسنده مسئول).

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۳/۲۹

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۰/۲۹

چکیده

نیمه‌تمام و ناتمام ماندن پروژه‌های عمرانی، مسئله‌ای است که ضرر و زیان فراوانی به منابع ملی وارد کرده است. برای حل این مسئله در تحقیق حاضر الگویی برای توسعه پروژه‌های عمرانی ورزشی کشور ارائه شده است. این تحقیق به لحاظ روش‌شناسی از نوع کیفی و نظریه داده بنیاد است و مشارکت‌کنندگان آن صاحب‌نظران حوزه توسعه و ساخت پروژه‌ها می‌باشند که به‌صورت هدفمند و اشیاع نظری ۱۵ نفر از آن‌ها انتخاب شدند. در این تحقیق جهت گردآوری داده‌ها، از مصاحبه نیمه‌ساختار یافته و جهت تحلیل داده‌ها از سه فرایند کدگذاری باز، محوری و گزینشی استفاده شد. یافته‌های تحقیق حاضر حاکی از ۸۲ مفهوم و ۱۷ مقوله فرعی بود که براساس منطق و ارتباط دادن آن با سایر مقوله‌ها در ۵ عامل اصلی به‌نام‌های شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، راهبردها و پیامدها تجمیع شدند. به‌نظر می‌رسد متولیان پروژه‌های عمرانی ورزشی و به‌طور خاص، شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور با در نظر گرفتن این عوامل در برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌های خود بتوانند زمینه کاهش تأخیر در پروژه‌های عمرانی و در نهایت توسعه ورزش و بهره‌مندی از مزایای آن را در سطح جامعه فراهم آورند.

واژگان کلیدی: بهره‌وری پروژه‌های ورزشی، تأخیر در پروژه‌های عمرانی، ساخت و ساز، پروژه‌های نیمه‌تمام و ناتمام

1. Email: hesami.m007@gmail.com
2. Elham_moshkelgosha@yahoo.com

مقدمه

یکی از مشخصه‌های توسعه اقتصادی هر کشور که به عنوان معیار و شاخصی عمده در رونق اقتصادی آن مورد بررسی قرار می‌گیرد پروژه‌های عمرانی است (کینبر، اوثمان، اومی، چیلشویو بونیا، ۲۰۲۱، ۲). بنابراین امروزه بخش عمده‌ای از سرمایه کشور به خصوص کشورهای در حال توسعه، به پروژه‌های زیربنایی و عمرانی اختصاص پیدا کرده است (قنبری، ۲۰۱۸، ۱). یکی از مهم‌ترین پروژه‌های عمرانی، پروژه‌های ورزشی است که در بهبود کیفیت زیستی و افزایش معیارهای زندگی مطلوب شهروندان نقش تعیین‌کننده‌ای دارد (قربانی، ۲۰۲۱، ۱۱۲). این پروژه‌ها همچنین نقش تعیین‌کننده‌ای در افزایش روحیه ورزش و میل و رغبت نوجوانان و جوانان و جذب آن‌ها به ورزش، کاهش آسیب‌های اجتماعی و بزه‌کاری در محله، دسترسی اهالی به امکانات ورزشی و فرصت رفتن به استادیوم و دیدن بازی‌ها از نزدیک، غنی‌شدن اوقات فراغت اهالی، به خصوص نوجوانان و جوانان و استعدادیابی در میان آنان دارند (رنجبر، خستو و پیرو، ۲۰۱۴، ۵۷). همچنین مهمترین ابزارهای دولت برای رسیدن به رشد و توسعه پایدار می‌باشد و به سبب نیازهای مالی هنگفت، تکنولوژی بالا در ساخت، نیاز به دانش فنی گسترده، حجم کاری بالا و زمان‌بری با سایر پروژه‌های عمرانی تفاوت دارد (رحیمی رتکی، میرجلیلی و مطلبی‌زاده، ۲۰۱۷، ۱).

بررسی‌های میدانی حاکی از این است که در حال حاضر بسیاری از پروژه‌های عمرانی در زمینه ورزش، ناتمام مانده یا دچار رکود شده است و این رکود در اجرای آن‌ها ضرر و زیان فراوانی به منابع ملی وارد کرده؛ از جمله اینکه موجب راکد ماندن و به تعویق افتادن بازگشت سرمایه شده، هزینه‌های جاری را به مراتب افزایش داده، هزینه‌های مازاد تحمیل کرده و به موازات آن نارضایتی مردم، مشتریان و ذینفعان را به همراه داشته است (جعفری، ۲۰۱۱، ۳). براساس برآوردهای انجام شده، این روند نه تنها کاهش نداشته، بلکه طی سال‌های گذشته افزایش هم پیدا کرده است. به طوری که براساس گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (۲۰۲۰، ۱۴) در سال ۱۳۹۲ تعداد پروژه‌های ورزشی نیمه-تمام و ناتمام برابر با ۳۳۰۰ پروژه بوده بود که در سال ۱۳۹۷ به ۸۰۰۰ پروژه افزایش یافته. جعفری (۲۰۱۱، ۱) در بررسی دلایل تأخیر پروژه‌های عمرانی ورزشی کشور نشان می‌دهد که پروژه‌ها به طور میانگین ۴۵۲/۱۵ روز تأخیر دارند (بین ۹۰ تا ۷۶۵ روز) و با احتساب مدت زمان قرارداد و میزان تأخیر، به طور میانگین مدت زمان اتمام پروژه‌ها نسبت به مدت زمان قرارداد دو برابر است و این، نشأت گرفته از مشکلات مالی، مشکلات مربوط به کارفرما، مشکلات مطالعه و طراحی، استملاک

اراضی و شرایطی اقلیمی است. در مقابل گوندز و تهمر^۱ (۲۰۲۰، ۱۲۹۱) در مطالعه‌ای با عنوان تأخیر در ساخت امکانات ورزشی، از طریق تصمیم‌گیری چند معیاره نشان دادند که چنین موضوعی، ریشه در سطح پایین تجربه مشاور، تجربه پیمانکار، کمبود مصالح ساخت و ساز و مشکل تأمین مالی پروژه توسط پیمانکار دارد. پیش‌تر محمد، باسیونی و الهکیم^۲ (۲۰۱۶، ۲۰) با بررسی چرایی تأخیر زمانی و هزینه‌های مازاد در پروژه‌های ورزشی کشور مصر گزارش کرده بودند که کار اضافی در طول ساخت و ساز، تعلیق کار توسط کارفرما، خطاهای طراحی و بازبینی، شرایط زمینه‌ای که با آن مواجه می‌شوند، شرایط مختلف، موقعیت سیاسی و برنامه برق محلی مزیت بر علت است. ابراهیمی، نیک بین و سجادی هزاهه (۲۰۲۱، ۱) در بررسی کاهش تأخیر در پروژه‌های عمرانی ورزشی نشان دادند عوامل مالی، مهندسی، برآوردی، زیرساختی، انسانی، حقوقی، پشتیبانی، نظارتی، طبیعی و مدیریتی مؤثر هستند و در بین آن‌ها عوامل مدیریتی، مهندسی، نظارتی و مالی از اهمیت بیشتری برخوردار هستند و مسئولین این حوزه می‌توانند با لحاظ این عوامل مهم، زمینه کاهش تأخیر در پروژه‌های عمرانی و در نهایت توسعه ورزش و بهره‌مندی از مزایای آن را در سطح جامعه فراهم آورند. ال - هدیتی^۳ (۲۰۲۰، ۲۰) نیز با بررسی تأخیر در پروژه‌های عمرانی در کشورهای عربی که پروژه‌های ورزشی جزئی از آن‌ها بود نشان داد که پنج مورد، عامل مشکلات جریان نقدی و مالی توسط مالک، مشکل در تأمین مالی پروژه توسط پیمانکاران، مدیریت و نظارت ضعیف بر پیمانکاران، انتخاب پیمانکار با کمترین قیمت و برنامه‌ریزی غلط، سبب تأخیر هستند و در این بین مشکلات منتصب به پیمانکاران و مالکین، بیشترین سهم را در تأخیر پروژه‌های عمرانی دارند.

همچنین عبدالطیف و آلشیبانی^۴ (۲۰۱۹، ۱) با بررسی این موضوع به این نتیجه رسیدند که تأمین مالی پروژه توسط پیمانکار / تولیدکننده، تأخیر در تأمین مواد، تحویل مواد، پرداخت‌ها و تأمین مالی پروژه‌ها، مهم‌ترین علت تأخیر پروژه‌های عمرانی می‌باشند. علاوه بر این زاواپانو^۵ (۲۰۱۷، ۷۵) با ارزیابی وضعیت تأسیسات زیربنایی ورزش در دانشگاه‌های زیمباوه گزارش کرد که عدم تأمین بودجه، برای توسعه تسهیلات ورزشی به دلیل مشکل در جریان نقدی سبب شده که تأسیسات زیربنایی به اندازه کافی فراهم نباشند. در این راستا اینگابری^۶ (۲۰۲۱، ۱۰) معتقد است بررسی عوامل موفقیت و شکست

1. Gunduz & Tehemar
2. Bassioni & Elhakeem
3. Al-Hadithi
4. Abdellatif & Alshibani
5. Zvapano
6. Ingabire

در پروژه‌های ساخت، به دلیل ماهیت پویا و متغیر صنعت ساخت در مراحل مختلف اجرای پروژه از حساسیت بیشتری برخوردار است، اما شناسایی عوامل موفقیت یک پروژه، مفهومی پیچیده و نسبی‌تر است و با توجه به ماهیت و سیستم اجرایی و ویژگی‌های طبیعی آنها بسیاری از صاحب نظران تعاریفی مختلف و گاه متناقض با یکدیگر ارائه کرده‌اند. نگاهی اجمالی به مطالعات پیشین در مورد عوامل موفقیت پروژه‌های ساخت، بیانگر عدم وجود تعریفی مورد قبول همگان می‌باشد و چون موفقیت یک پروژه از بزرگترین و مهم‌ترین اهداف و دغدغه‌های مدیران و کلیه افراد درگیر در یک پروژه می‌باشد و به نوعی وحدت بخش تلاش و کوشش تمام اعضای تیم پروژه است، لازم است مشخص شود چه عواملی در موفقیت و پیشرفت پروژه‌های مذکور نقش دارند.

با توجه به اینکه پروژه‌های عمرانی و به‌طور خاص، پروژه‌های عمرانی ورزش در نظام اقتصادی و بودجه‌بندی کشور از اهمیت بالایی برخوردار هستند و بخش عمده‌ای از بودجه‌ی کشور را به خود اختصاص داده و رکود در اجرای آن‌ها ضرر و زیان فراوانی به منابع ملی وارد کرده و این رکود نیز از وجود موانع و مشکلات ریشه‌ای در اجرای طرح‌های بنیادی حکایت دارد و بازسازی و توسعه‌ی اقتصادی کشور را به طور جدی در معرض تهدید قرار داده است و گزارش‌های متعدد شرکت توسعه و تجهیز اماکن ورزشی که متولی ساخت و سازهای ورزشی سازمان تربیت بدنی می‌باشد، نشان می‌دهد که بسیاری از پروژه‌های بزرگ ورزشی کشور، به دلایل مختلف به مدت طولانی، به صورت نیمه تمام باقی مانده است، لازم است با ارائه یک الگوی جامع، چگونگی پیشرفت و به نوعی اتمام بهینه آن‌ها بررسی شود و چون کنترل پیشبرد پروژه‌ها، بخصوص پروژه‌های بزرگ به دلیل عوامل مختلف و حاکم بر پیشبرد پروژه در تمام مدت زمان اجرای آن، امری دشوار است و در طول زمان انجام پروژه، امکان بروز رسانی مسائلی که سبب می‌شود تا پیشبرد یک پروژه کند و یا مدت زیادی به تعویق افتد وجود دارد، لازم است در طول بازه‌ی زمانی انجام پروژه تصمیمات و پیشنهادهایی به منظور تغییر راهبرد و پیشبرد پروژه اتخاذ شود که تنها با شناخت عوامل مؤثر در آن امکان‌پذیر است. شایان ذکر است پیشرفت ورزش، بستگی زیادی به موفقیت طرح‌های عمرانی کشور دارد و توفیق در اجرای طرح‌های عمرانی، سازو کارها و عواملی را می‌طلبد تا چرخه امور به نحو مطلوب با کمترین هزینه و بیشترین سود به پایان برسد.

روش پژوهش

این تحقیق با ماهیت اکتشافی^۱ و با هدف بسط دانش و شناخت موجود در رابطه با طراحی الگوی پیشرفت پروژه‌های عمرانی ورزشی کشور انجام شد از این رو، در دسته تحقیقات کاربردی قرار می‌گیرد. علاوه بر این در این تحقیق از روش نظریه داده بنیاد رهیافت نظام‌مند که توسط اشتراوس و کوربین حمایت می‌شود استفاده شد، به این خاطر که روش مذکور یکی از روش‌های تحقیق کیفی است و با استفاده از آن، پژوهشگر می‌تواند از میان حجم انبوهی از داده‌ها، به شکلی سیستماتیک وجوه اشتراک را استخراج کند و بر اساس آن، به تئوری پردازی در حوزه پژوهشی خود بپردازد (امیری و نوروزی سید حسینی، ۲۰۱۶). همچنین نبود الگو و عدم شناخت عوامل مؤثر بر پیشرفت پروژه‌های نامبرده، دلایل دیگر انتخاب این روش بود. مشارکت‌کنندگان این تحقیق را، صاحب‌نظران حوزه توسعه و ساخت پروژه‌های ورزشی اعم از پیمانکاران، مهندسان مشاور و ناظر، مدیران و کارشناسان شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور تشکیل می‌دهند و از روش نمونه‌گیری هدفمند و تکنیک گلوله برفی استفاده شد. در این تکنیک، یک گروه اولیه جهت مصاحبه انتخاب شدند و سپس گروه‌های بعدی، جهت مصاحبه توسط همین گروه معرفی شدند و نمونه‌گیری تا جایی تداوم یافت که پژوهش به اشباع نظری و کفایت رسید (پس از انجام ۱۵ مصاحبه اشباع نظری حاصل گردید). در این پژوهش جهت گردآوری داده‌ها، از مصاحبه نیمه ساختار یافته استفاده شد و جهت سنجش روایی یافته‌های حاصل شده از معیارهای اسکینر و همکاران^۲ (۲۰۱۴) که در جدول (۱) به آن‌ها اشاره شده است استفاده شد.

-
1. Exploratory Research
 2. Skinner et al

جدول ۱- روش‌های اطمینان از روایی

Table 1- Methods of ensuring validity

روش‌های اطمینان از روایی Methods of ensuring validity	نحوه اجرا در این پژوهش How to implement this research
درگیری طولانی مدت	افزایش حساسیت نظری، مشارکت عملی و ارتباط با مشارکت‌کنندگان برای ارزیابی برداشت‌های محقق
مشاهده پایدار	مشارکت عملی محقق و حضور در محیط مشارکت و اکتشاف جزئیات تجارب مشارکت‌کنندگان
بازرسی مجدد مسیرکسب اطلاعات	انجام بازرسی ادواری اطلاعات و کدهای به دست آمده به جهت پیشگیری از سوگیری و اطمینان از صحت، توسط محقق و یک همکار (دانشجوی دکتری) آشنا به موضوع مورد پژوهش
چک کردن با مشارکت‌کنندگان	بررسی اطلاعات به دست آمده به کمک گروه تحقیق و نظرسنجی از مصاحبه‌شوندگان در خصوص نتایج
مثلث‌سازی	استفاده از منابع متعدد برای جمع‌آوری داده‌ها
مقایسه مستمر	مقایسه داده‌های به دست آمده از منابع مورد بررسی با سایر منابع به صورت مستمر در تمام طول تحقیق

همچنین برای سنجش پایایی در این تحقیق از روش پایایی بازآزمون استفاده شده است. برای محاسبه پایایی بازآزمون از میان مصاحبه‌های انجام شده، چند مصاحبه به عنوان نمونه انتخاب شد و در دو فاصله زمانی، هر کدام از مصاحبه‌ها با هم مقایسه شدند و از این طریق، میزان توافق و عدم توافق موجود در دو مرحله کدگذاری شاخص ثبات برای آن تحقیق محاسبه گردید.

جدول ۲- محاسبه پایایی

Table 2 - Calculation of reliability

درصد پایایی Reliability percentage	عدم توافقات Disagreement	توافقات Agreements	کل کدها Total codes	شماره مصاحبه Interview number
0/869	3	10	23	P3
0/923	3	18	39	P8
0/903	6	28	62	جمع

برابر با نتایج جدول (۲)، تعداد کل کدها در دو فاصله زمانی ۳۰ روزه برابر ۶۲، تعداد کل توافقات بین کدها در این دو زمان برابر ۲۸ و تعداد کل عدم توافقات در این دو زمان برابر با ۶ و پایایی بازآزمون مصاحبه‌های این تحقیق برابر با ۹۰٪ بود و چون بیشتر از ۶۰٪ بود بنابراین قابلیت اعتماد کدگذاری‌ها تأیید گردید. سرانجام در این تحقیق جهت تحلیل داده‌ها از سه فرایند همپوش کدگذاری که عبارت بودند از: کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی استفاده شد. لازم به ذکر است در این تحقیق جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها به طور آگاهانه همزمان انجام شد و گردآوری داده‌های اولیه به منظور شکل‌گیری روند جمع‌آوری مداوم داده‌ها صورت گرفت تا برای پژوهشگر فرصت‌هایی را فراهم کند تا میزان کفایت مقوله‌های مناسب را افزایش دهد.

نتایج

در جدول (۳)، ویژگی‌های جمعیت‌شناختی مشارکت‌کنندگان در تحقیق مبتنی بر تحصیلات، رشته تحصیلی و حوزه فعالیت نمایه شده است.

جدول ۳- ویژگی‌های جمعیت‌شناختی افراد مشارکت‌کننده در تحقیق

Table 3 - Demographic characteristics of the participants in the research

نشانگر	تحصیلات Education	رشته تحصیلی Field of Study	حوزه فعالیت Area of activity
P1	کارشناسی‌ارشد Masters	مهندسی عمران Civil engineering	شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور Development and maintenance of sports facilities of Iran
P2	کارشناسی Masters	مهندسی عمران Civil engineering	پیمانکار Contractor
P3	کارشناس‌ارشد Masters	مدیریت ورزشی Sport Management	شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور Development and maintenance of sports facilities of Iran
P4	کارشناس‌ارشد Masters	مهندسی عمران Civil engineering	مهندس مشاور Consulting engineer
P5	کارشناس‌ارشد Masters	مدیریت ورزشی Sport Management	شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور Development and maintenance of sports facilities of Iran

جدول ۳- ویژگی‌های جمعیت‌شناختی افراد مشارکت‌کننده در تحقیق

Table 3 - Demographic characteristics of the participants in the research

نشانگر	تحصیلات Education	رشته تحصیلی Field of Study	حوزه فعالیت Area of activity
P6	دکتری PhD	مدیریت ورزشی Sport Management	شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور Development and maintenance of sports facilities of Iran
P7	دکتری PhD	مهندسی عمران Civil engineering	پیمانکار Contractor
P8	دکتری PhD	مهندسی عمران Civil engineering	شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور Development and maintenance of sports facilities of Iran
P9	دانشجوی دکتری PhD student	مدیریت ورزشی Sport Management	شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور Development and maintenance of sports facilities of Iran
P10	دکتری PhD	مهندسی عمران Civil engineering	پیمانکار Contractor
P11	دکتری PhD	مهندسی عمران Civil engineering	مهندس مشاور Consulting engineer
P12	کارشناسی‌ارشد Masters	تربیت بدنی Physical Education	شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور Development and maintenance of sports facilities of Iran
P13	کارشناسی Masters	مهندسی عمران Civil engineering	مهندس مشاور Consulting engineer
P14	دکتری PhD	مهندسی عمران Civil engineering	مهندس ناظر Supervising engineer
P15	کارشناسی‌ارشد Masters	مهندسی عمران Civil engineering	شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور Development and maintenance of sports facilities of Iran

با استناد به نتایج کدبندی مرحله اول که به کدبندی باز معروف است، از طریق بازبینی مصاحبه‌های انجام گرفته با صاحب‌نظران ۸۲ مفهوم نهایی شناسایی گردید. لازم به ذکر است برخی از مفاهیم

منحصر به فرد بودند، تعدادی دو مرتبه و تعدادی نیز بیش از دو مرتبه مطرح شده بودند. پس از انجام کدبندی باز و شناخت مفاهیم، کدگذاری محوری انجام شد. در این مرحله، مفاهیم شناسایی شده بر اساس قرابت معنایی و مفهومی، به صورت یک شبکه با هم تجمیع شدند و در نتیجه ۱۷ مقوله فرعی با نام‌های جذب مشارکت‌ها، گسترش نقش و مشارکت بخش خصوصی، ارائه مدل قراردادی جدید، برنامه زمان‌بندی، نقش مهندسان مشاور، نقش پیمانکاران، حمایت، بهینه‌سازی هزینه‌های اجرا، مشکلات مدیریتی، مسائل سازمانی، سازوکار نظارتی و طراحی و ساخت، تدوین نظام برنامه‌ریزی پروژه‌ها، تدوین نظام مدیریت پروژه‌ها، درون‌بخشی، برون‌بخشی، مشکلات اقتصادی و مسائل قانونی تشکیل گردید. سرانجام براساس کدبندی نظری که عبارت است از چینش مقوله‌های فرعی در کنار هم براساس منطق و ارتباط دادن آن با سایر مقوله‌ها، اعتبار بخشیدن به روابط و پر کردن جاهای خالی با مقولاتی که نیاز به اصلاح و گسترش بیشتر دارند، ۱۷ مقوله فرعی تشکیل شده در ۵ مقوله اصلی به نام‌های شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، راهبردها و پیامدها تجمیع شدند.

جدول ۴- مفاهیم، مقوله‌های فرعی و اصلی مؤثر بر توسعه پروژه‌های عمرانی ورزشی کشور

Table 4- Concepts, sub-categories and main categories affecting the development of sports development projects in the country

مقوله‌های اصلی Main categories	مقوله‌های فرعی Subcategories	مفاهیم concepts	منبع (مصاحبه) Source (interview)
شرایط علی causal conditions	برنامه زمان‌بندی Scheduling program نقش مهندسان مشاور مشاور role of consulting engineers	استفاده از برنامه نامناسب زمان‌بندی ساخت	P2, P3, P5, P7, P8, P10, P11, P12
		مقایسه نکردن واقعیت‌ها با برنامه‌ریزی	P3, P4, P9, P10
		توجه نداشتن به روابط پیش‌نیازی	P4, P5, P6, P7, P9, P10, P11, P13
		تداوم نداشتن فرایند برنامه‌ریزی	P4, P5, P7, P9
		ضعف مهندسان مشاور در بررسی	P2, P4, P7, P8, P10, P11, P13
		توجه‌های اقتصادی طرح‌ها	
		عدم تمایل مهندسان مشاور به کاهش -	P7, P12
		های هزینه‌های ساخت پروژه	
		ضعف نقشه‌های اجرایی مهندسان مشاور	P9, P10, P13
		نا آشنایی مهندسان مشاور با شرایط پروژه	P9, P11

نقش پیمانکاران role of contractors	ضعف مالی، تدارکاتی و اجرایی پیمانکاران	P4, P6, P8, P11
	پیشنهاد قیمت پایین تر از حد معقول پیمانکاران در مناقصه	P10, P11
	ضعف مدیریت پروژه در نظام پیمانکاری فقدان شرکت‌های پیمانکاری بزرگ	P1, P8, P2, P6, P9, P11 P3, P4, P9, P11
	کمبود شرکت‌های پیمانکاری با گردشگری مالی زیاد	P6, P7, P11, P12
	پیمانکاری مؤسسات و نهادهای دولتی	P2, P3, P4, P1, P2
		تحریم‌ها
مشکلات اقتصادی Financial problems	کمبود اعتبارات	P1, P3, P5, P6, P7, P8, P9, P11, P12
	بالا بودن قیمت تجهیزات مورد نیاز	P5, P6, P8
	تورم	P2, P4, P5, P7, P8, P9, P10, P11, P12, P13
شرایط زمینه‌ای background conditions	افزایش نرخ ارز	P1, P2, P3, P4, P5, P6, P10
	نبود تضمین اجرایی	P1, P3, P5, P7, P9
	عدم رعایت اصول و ضوابط عقد قرارداد	P1, P3, P4, P9, P10, P11, P12
	رانت قانونی	P9, P8, P6, P4, P7, P12
مسائل قانونی Legal issues	تعدد و پراکندگی مقررات در ارتباط با واگذاری طرح‌های عمرانی	P2, P4, P8, P10, P11, P13
	عدم وجود مرجع حل اختلاف بین کارفرما و پیمانکار	P2, P4, P6, P7, P9, P10, P11, P12
	شفاف نبودن مقررات	P3, P5, P6, P10, P12, P14
		انعکاس نیافتن صحیح نیازها
شرایط مداخله گر intervening conditions	مشکلات مدیریتی Management problems	P11
	مرتبط نبودن نظام مدیریت پروژه‌های گوناگون	P7, P8, P10, P11, P13
	عدم پاسخگو بودن مدیران مدیریت ناقص و پراشتباه	P1, P3, P8, P11

<p>مشکلات سازمانی Organizational problems</p> <p>سازوکار ضعیف نظارت، طراحی و ساخت Poor monitoring, design and construction mechanism</p>	<p>عدم ثبات در تصمیم‌گیری‌ها بی‌توجهی به لزوم اعمال مدیریت صحیح عدم پیش‌بینی صحیح زمان پروژه‌های عمرانی عدم برآورد دقیق پروژه‌های عمرانی بی‌توجهی به مدیریت پروژه حاکمیت روابط به جای ضوابط در نظام برگزاری مناقصات اعمال نظر اشخاص حقیقی و حقوقی ذی‌نفوذ فاقد صلاحیت عدم پاسخگویی سازمانی ارتباطات درون‌بخشی نامناسب به‌کارگیری شرکت‌های مشاور طراح ضعیف کمبود مهندسان ناظر با تجربه به‌کارگیری مصالح نامرغوب به‌کارگیری پیمانکاران ضعیف</p>	<p>P6, P8, P11 P9, P11, P13 P4, P6, P7, P10 P3, P4, P6, P7, P8, P11, P12, P14, P15 P1, P2, P4, P6, P8 P4, P8, P10 P1, P2, P4, P3, P8, P11, P13 P1, P8, P11, P12 P2, P4, P6 P7, P10, P12, P14 P4, P5, P7, P8, P9 P2, P3, P5, P6, P7 P2, P4, P5, P7, P8, P9, P10</p>
<p>جذب مشارکت‌ها Attract contributions</p> <p>راهبردها strategies</p> <p>گسترش نقش و مشارکت بخش خصوصی Expanding the role and</p>	<p>بررسی امکانات توسعه اقتصادی در استان‌ها و شهرستان‌ها ایجاد فضاهای مناسب در محیط‌های ورزشی به منظور تبلیغات ساده‌سازی فرآیند سرمایه‌گذاری بررسی درخواست‌های سرمایه‌گذاری و اخذ طرح واگذاری پروژه‌های نیمه‌تمام ورزشی به بخش خصوصی جذب منابع و سرمایه‌های داخلی و خارجی در جهت اجرای طرح‌های توسعه</p>	<p>P2, P3, P4, P6, P10 P2, P3, P8, P10, P11, P12 P1, P4, P7, P8 P4, P5, P6, P11, P13, P15 P1, P2, P6, P7, P8, P11, P12, P13, P14 P3, P4, P6, P7, P8, P12</p>

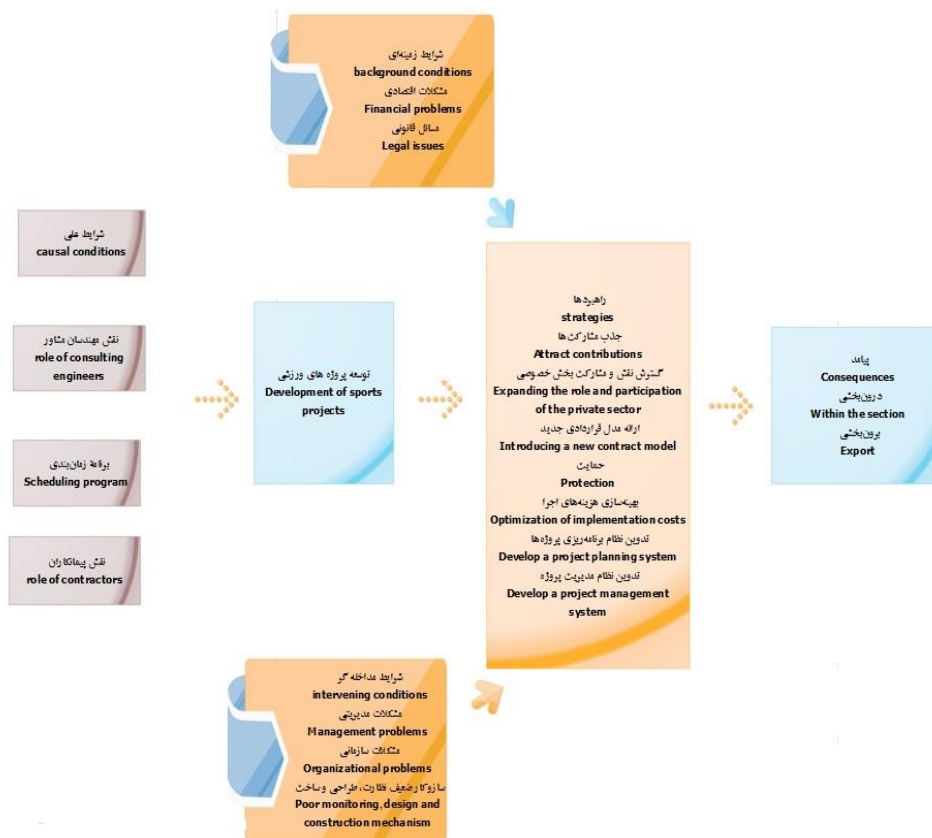
participation of the private sector	معرفی فرصت‌های سرمایه گذاری به متقاضیان سرمایه گذاری	P10, P14
ارائه مدل قراردادی جدید	همپوشانی تعدیل و هزینه‌های اجرای کار	P8, P10
Introducing a new contract model	به روز رسانی مبلغ برآورد و تعدیل به هنگام	P8, P11
	اشراف کامل کارفرمایان نسبت به مفاد و نکات مهم مندرج در پیمان	P8
	ایجاد اعتبار مورد نیاز جهت انجام کار	P4, P5, P8, P10, P11, P13, P14
	همگرایی مسئولان برای تکمیل پروژه	P5, P11, P15
حمایت	های نیمه تمام	
Protection	تدوین بسته جامع مشوق‌های سرمایه-گذاری بخش خصوصی	P4, P8, P11, P13, P14, P15
	فراهم سازی مقدمات کار از لحاظ قانونی	P1, P2, P3, PP4, P6
	برای واگذاری پروژه‌ها	
	تلفیق نظرات فنی اجرائی مشاور و پیمانکار	P8
بهینه‌سازی هزینه-های اجرا	عدم ابلاغ اعتبارات در زمان خاص و محدود	P8
Optimization of implementation costs	توزیع اعتبارات به فراخور پیشرفت فیزیکی پروژه‌ها	P5, P8, P11, P14, P15
	ایجاد توازن در ارائه نقشه‌های اجرایی	P8, P9, P11, P13
	ایجاد مهندسی ارزش	P8
	دادن نظم و ترتیب به پروژه‌های جدید، نیمه‌تمام و انتقالی به سال بعد	P4, P6, P8, P10, P11, P13
تدوین نظام برنامه-ریزی پروژه‌ها	در نظر گرفتن سهم بیشتر اعتبارات برای پروژه‌های نیمه‌تمام	P2, P4, P8
Develop a project planning system	عدم شروع پروژه‌های جدید با اعتبارات پایین	P5, P7, P8
تدوین نظام مدیریت پروژه	مرتبط کردن نظام مدیریت پروژه‌های گوناگون در دست اجرا	P1, P4, P5, P6, P7, P8, P10, P13

Develop a project management system	تشکیل پایگاه دائمی داده‌ها برای کلیه پروژه‌ها	P2, P4, P3, P14
	تهیه و تنظیم دستورالعمل‌های برای پرهیز از اشتباهات قبلی	P2, P3, P4, P10, P12
	بکارگیری اقدامات و ابداعات مؤثر جهت استفاده در پروژه‌های آتی	P3, P10, P12, P13, P15
درون بخشی Within the section	توسعه اماکن ورزشی	P2, P3, P4, P5, P10
	نوسازی اماکن ورزشی	P1, P2, P5, P6, P7, P10, P11
	استفاده کاراتر از منابع بخش عمومی و جلوگیری از حدررفت	P3, P5, P8, P14, P15
	اتمام پروژه‌های ناتمام	P3, P, P6, P7, P8
	کاهش بودجه لازم جهت اتمام طرح‌های ورزشی	P8, P10, P12, P13, P14
	تیبین سرمایه‌گذاری مؤثر در پروژه‌های ورزشی	P2, P4, P6, P8, P10
	پیشبرد پایداری و اگذاری پروژه‌های ورزشی	P2, P3, P6, P8, P11, P14
	بازگشت سرمایه	P2, P4, P5, P6, P7, P8, P9, P11, P12, P13
	بهره‌برداری از پروژه‌های ورزشی در زمان کم	P1, P2, P6, P7, P8, P10
	اشتغال‌زایی	P6, P7, P10, P13, P14
پیامد Consequences	فراهم شدن زمینه پیشرفت ورزش در کشور	P9, P11, P13, P14
	بهبود فضای کسب و کارهای ورزشی	P2, P3, P4, P11, P13, P15
	تزیق سرمایه بخش خصوصی در پروژه‌های ورزشی	P3, P4, P6, P11, P13
	ایجاد انگیزه در بخش خصوصی جهت مشارکت در پروژه‌های ورزشی	P2, P3, P4, P10, P12, P13, P15
برون بخشی Export		

با اقتباس از یافته‌های جدول ۴، نشانگرهای شرایط علی در این تحقیق مشمول مقوله‌های فرعی برنامه‌زمان‌بندی، نقش مهندسان مشاور و نقش پیمانکاران، نشانگرهای شرایط زمینه‌ای مشمول مشکلات اقتصادی، مسائلی قانونی، مسائل قانونی، نشانگرهای شرایط مداخله‌ای مشمول مقوله‌های مشکلات مدیریتی، مسائل سازمانی و سازوکار نظارت، طراحی و ساخت، نشانگرهای راهبردها مشمول جذب مشارکت‌ها، گسترش نقش و مشارکت بخش خصوصی، ارائه مدل قراردادی جدید، حمایت، بهینه‌سازی هزینه‌های اجراء، تدوین نظام برنامه‌ریزی پروژه‌ها و تدوین نظام مدیریت پروژه‌ها و در نهایت نشانگرهای پیامدها مشمول مقوله‌های درون‌بخشی و برون‌بخشی بودند که براساس الگوی شماره ۱ ارتباط آن‌ها به تصویر کشیده شده است.

شکل ۱- الگوی توسعه پروژه‌های عمرانی ورزشی کشور

Figure 1- Development pattern of sports development projects in the country

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از این تحقیق، طراحی الگوی توسعه پروژه‌های عمرانی ورزشی کشور بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد توسعه پروژه‌های ورزشی، منوط به این است که به برنامه زمان‌بندی توجه شود، به زعم صاحب‌نظران استفاده از برنامه نامناسب زمان‌بندی در حین ساخت، توجه نکردن به واقعیت‌ها و شرایط موجود و همچنین توجه نداشتن به روابط پیش‌نیازی و مداوم نبودن فرایند برنامه‌ریزی چالش‌های است که پروژه‌های ورزشی عمرانی با آن دست‌به‌گریبان هستند و به نوعی، جلوی پیشرفت این پروژه‌ها را گرفته‌اند. پیش‌تر در مطالعات محمد و همکاران (۲۰۱۶، ۲۰) و ال-هدییتی (۲۰۲۰، ۲۰) به مقوله برنامه‌ریزی اشاره شده است و براساس نتایج آن‌ها برنامه‌ریزی علل تأخیر پروژه‌های عمرانی به طور خاص پروژه‌های عمرانی ورزشی است.

یکی دیگر از پیش‌نیازهای توسعه پروژه ورزشی که در مطالعات ابراهیمی و همکاران (۲۰۲۱، ۱) و گوندز و تهمر (۲۰۲۰، ۱۲۹۱) مورد تأکید قرار گرفته است نقش مهندسان مشاور است. با اقتباس از متن مصاحبه‌ها مشخص شد که مهندسان مشاور در بررسی توجیه اقتصادی طرح‌های مربوطه ضعف دارند، در عین حال تمایلی به کاهش هزینه‌های ساخت پروژه از خود نشان نمی‌دهند و به موازات آن با شرایط پروژه، آشنایی کامل نداشته در نتیجه نقشه‌های اجرایی آن‌ها ضعیف می‌باشد. افزون بر نقش مهندسان مشاور، یافته‌ها نشان داد پیمانکاران نیز در این موضوع نقش دارند. موضوعی که در مطالعه ال-هدییتی (۲۰۲۰، ۲۰) به مثابه یکی از مهم‌ترین علل تأخیر پروژه‌های عمرانی گزارش شده است. براساس مفاهیم حاصل از متن مصاحبه پیمانکارانی که در حوزه پروژه‌های ورزشی فعالیت می‌کنند، ضعف مالی و ضعف مدیریت پروژه دارند، چندان بزرگ نیستند، گردشگری مالی چندان زیادی ندارد، بیشتر منتصب به مؤسسات و نهادهای دولتی هستند و در عین حال ضعف مالی، تدارکاتی و اجرایی دارند و این مسئله باعث شده پروژه‌های ورزشی نیمه‌تمام یا ناتمام باشند.

بر اساس یافته‌ها علاوه بر شرایط علی نامبرده، مشکلات اقتصادی و مسائل قانونی نیز در توسعه پروژه‌های عمرانی ورزشی نقش دارند. کما اینکه این مشکلات، صرفاً دامن‌گیر پروژه‌های عمرانی ورزشی نیست و متوجه سایر پروژه‌های عمرانی نیز می‌باشد. مشکلاتی که بخش زیادی از آن به نظر می‌رسد نشأت گرفته از تحریم‌هایی باشد که طی سال‌های گذشته بر کشور تحمیل شده است و در نتیجه متولیان مربوطه و به طور خاص شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی با مشکل مواجه شده است. افزون بر تورم، بالا بودن قیمت تجهیزات مورد نیاز و در عین حال افزایش نرخ ارز، این مسائل را تشدید کرده و سد راه توسعه پروژه‌های عمرانی ورزشی قرار دارد. شایان ذکر است پیش‌تر مطالعات

جعفری (۲۰۱۱، ۱)، گوندز و تهمر (۲۰۲۰، ۱۲۹۱)، محمد و همکاران (۲۰۱۶، ۲۰)، ابراهیمی و همکاران (۲۰۲۱، ۱)، ال-هدییتی (۲۰۲۰، ۲۰)، عبدالطیف و آلیشیبانی (۲۰۱۹، ۱) گزارش کرده‌اند که مشکلات مالی یکی از دلایل عمده تأخیر و ناتمامی پروژه‌های عمرانی ورزشی است و این اجماع، نشان از سهم این عامل در تبیین توسعه پروژه‌های عمرانی ورزشی دارد و به موازات آن، نبود تضمین اجرایی، عدم رعایت اصول و ضوابط عقد قرارداد، رانت قانونی، تعدد و پراکندگی مقررات در ارتباط با واگذاری طرح‌های عمرانی، عدم وجود مرجع حل اختلاف بین کارفرما و پیمانکار و شفاف نبودن مقررات در قالب مسائل قانونی توسعه پروژه‌های ورزشی را با چالش همراه کرده است. موضوعی که در تحقیقات گذشته مغفول مانده است و به آن اشاره‌ای نشده است.

همچنین تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که در کنار چالش‌های نامبرده مشکلات مدیریتی، مسائل سازمانی و سازوکار ضعیف نظارت، طراحی و ساخت توسعه پروژه‌های عمرانی ورزشی را با مشکل همراه کرده است. موضوعی که پیش‌تر در مطالعات ابراهیمی و همکاران (۲۰۲۱، ۱) و ال-هدییتی (۲۰۲۰، ۲۰) بر آن تأکید شده است. با اقتباس از متن مصاحبه‌ها انعکاس نیافتن صحیح نیازها، مرتبط نبودن نظام مدیریت پروژه‌های گوناگون، عدم پاسخگو بودن مدیران، مدیریت ناقص و پراشتباه، عدم ثبات در تصمیم‌گیری‌ها، بی‌توجهی به لزوم اعمال مدیریت صحیح، عدم پیش‌بینی صحیح زمان پروژه-های عمرانی، عدم برآورد دقیق این پروژه‌ها و در نهایت بی‌توجهی به پروژه منعکس کننده مشکلات مدیریتی هستند. به موازات آن حاکمیت روابط به جای ضوابط در نظام برگزاری مناقصات، اعمال نظر اشخاص حقیقی و حقوقی ذی‌نفوذ فاقد صلاحیت، عدم پاسخگویی سازمانی و ارتباطات درون‌بخشی نامناسب در سطح سازمان مانع توسعه پروژه‌های ورزشی می‌باشند. کما اینکه در سطح نظارت، طراحی و ساخت به‌کارگیری شرکت‌های مشاور ضعیف، کمبود مهندسان ناظر با تجربه، به‌کارگیری مصالح نامرغوب و استفاده از پیمانکاران ضعیف این مسئله را تشدید می‌کنند.

با اقتباس از تجزیه و تحلیل داده‌ها برای فائق آمدن بر این مشکلات لازم است جذب مشارکت‌ها، گسترش نقش و مشارکت بخش خصوصی، ارائه مدل قراردادی جدید، حمایت، بهینه‌سازی هزینه‌های اجراء، تدوین نظام برنامه‌ریزی پروژه‌ها و تدوین نظام مدیریت پروژه‌ها به مثابه راهبردهای مقتضی حل این مسائل مورد توجه قرار گیرد. شایان ذکر است متولیان مربوطه می‌توانند با لحاظ کردن این راهبردها، زمینه کاهش تأخیر در پروژه‌های عمرانی ورزشی را فراهم آورند و به نوعی پروژه‌های نیمه‌تمام و ناتمام را به نحو احسن به سرانجام برسانند. لازم به ذکر است پیش‌تر در مطالعه ابراهیمی و همکاران (۲۰۲۱، ۱) به برخی از این عوامل نه به‌عنوان راهبرد بلکه به مثابه عوامل اثرگذار بر کاهش تأخیر در پروژه‌های ورزشی عمرانی اشاره شده است. در این بین بررسی امکانات توسعه اقتصادی در استان‌ها و

شهرستان‌ها، ایجاد فضاهای مناسب در محیط‌های ورزشی به منظور تبلیغات، ساده‌سازی فرآیند سرمایه‌گذاری، بررسی درخواست‌های سرمایه‌گذاری و اخذ طرح از جمله اقداماتی است که در سطح راهبرد جذب مشارکت بایستی مورد توجه واقع شود. افزون بر این، جهت تحقق راهبرد گسترش نقش و مشارکت بخش خصوصی لازم است پروژه‌های نیمه‌تمام ورزشی به بخش خصوصی واگذار شود، منابع و سرمایه‌های داخلی و خارجی، در جهت اجرای طرح‌های توسعه جذب شود و فرصت‌های سرمایه‌گذاری به متقاضیان سرمایه‌گذاری معرفی شود. به موازت آن، جهت توسعه پروژه‌های عمرانی ورزشی لازم، هزینه‌های اجرای کار همپوشانی و تعدیل شوند، مبلغ برآورد اجرای قراردادها به‌روز شود و کارفرمایان به مفاد و نکات مهم مندرج در پیمان اشراف پیدا کنند. شایان ذکر است در کنار توجه به این اقدامات، لازم است به اعتبار مورد نیاز جهت انجام کار، همگرایی مسئولان برای تکمیل پروژه‌های نیمه‌تمام، تدوین بسته جامع مشوق‌های سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و فراهم‌سازی مقدمات کار از لحاظ قانونی برای واگذاری پروژه‌ها توجه شود و مادامی که این راهبردها محقق شوند، می‌توان این انتظار را داشت که از تعداد پروژه‌های نیمه‌تمام ناتمام حوزه ورزش به مرور زمان کاسته شود و برای اثربخشی این اقدامات ضروری است دستگاه‌های مربوطه، نظرات فنی اجرائی مشاور و پیمانکار را با هم تلفیق کنند، اعتبارات در زمان خاص و محدود اعلام نکنند، به فراخور پیشرفت فیزیکی پروژه‌ها اعتبارات اختصاص دهند و در ارائه نقشه‌های اجرایی با ایجاد مهندسی ارزش، توازن ایجاد کنند و چون این اقدامات به مثابه یک فرایند، قابل تلقی است به نظر می‌رسد لازم است به پروژه‌های جدید، نیمه‌تمام و انتقالی به سال بعد نظام و ترتیب داده شود، برای پروژه‌های نیمه‌تمام اعتبارات بیشتری در نظر گرفته شود، پایگاه دایمی داده‌ها برای کلیه پروژه‌ها تشکیل شود و برای پرهیز از اشتباهات قبلی دستورالعمل‌های تهیه و تنظیم شود. سرانجام بر اساس یافته‌های برخاسته از داده‌ها مشخص گردید که اگر راهبردهای نامبرده در حوزه پروژه‌های عمرانی ورزشی استفاده شود، می‌توان انتظار داشت که اماکن ورزشی توسعه پیدا کنند، اماکنی که از قبل ساخته شده و بافت فرسوده‌ای دارند مجدداً نوسازی شوند، از هدر رفت منابع بخش عمومی جلوگیری شود، پروژه‌های نیمه‌تمام و ناتمام کاهش پیدا کنند، سرمایه‌گذاری مؤثری در پروژه‌های عمرانی ورزشی صورت گیرد، بازگشت سرمایه محقق شود، فضای کسب و کارهای ورزشی رونق پیدا کند و به موازت آن بخش خصوصی انگیزه پیدا کند در پروژه‌های عمرانی ورزشی مشارکت بیشتری داشته باشد.

با اقتباس از آنچه که بیان شد به متولیان پروژه‌های عمرانی ورزشی، به‌طور خاص شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور پیشنهاد می‌شود با ایجاد برنامه‌ریزی متمرکز و هدفمند در کنار اصلاح ساختاری مبنی بر رعایت موضوعاتی که در این تحقیق از منظر صاحب‌نظران به آن‌ها تأکید شده

است، زمینه کاهش تأخیر در پروژه‌های عمرانی و در نهایت توسعه ورزش و بهره‌مندی از مزایای آن را در سطح جامعه فراهم آورند. شایان ذکر است این تحقیق با محدودیت‌هایی نیز روبرو بوده است که لازم است در تعمیم نتایج جانب احتیاط رعایت شود. نخست اینکه این تحقیق صرفاً دیدگاه صاحب‌نظران این حوزه را منعکس کرده در نتیجه انعکاس نظر آن‌ها نمی‌تواند منعکس کننده نظر تمام ذینفعان باشد. محدودیت دیگر اینکه این امکان وجود نداشت که ارزیابی از تأخیر در پروژه عمرانی و اثرات زیانباری که به بار آورده‌اند انجام داد لذا به پژوهش‌گران آتی پیشنهاد می‌شود اثرات تأخیر در پروژه‌های عمرانی از ابعاد سیاسی، اقتصادی و اجتماعی بررسی کرده و مشخص کنند عدم اجرای موفق پروژه‌های عمرانی ورزشی در چه حوزه‌های به ورزش کشور لطمه وارد کرده است.

تشکر و قدردانی

از تمامی شرکت کنندگان در پژوهش که به هر نحوی در تحقق آن به ما یاری رساندند، تقدیر و تشکر می‌نماییم.

References

1. Amiri, M., Nowruz Seyed Hosseini, R. (2016). An Introduction to Qualitative Research Methods in Sports, Second Edition, Tehran: University of Tehran Press. (Persian).
2. Al-Hadithi, B. I. (2020). Investigating the Delay Factors of Construction Projects Using Narrative Analysis Approach. *Iraqi Journal of Civil Engineering*, 14(1), 20-28.
3. Abdellatif, H., & Alshibani, A. (2019). Major factors causing delay in the delivery of manufacturing and building projects in Saudi Arabia. *Buildings*, 9(4), 1-15.
4. Ebrahimi, F., Nikooin, Z., & Sajjadi Hazaveh, S H. (2021). Identification and analysis of factors affecting the reduction of delays in sports development projects. *Sports Management Studies*, Accepted Online Publication. (Persian).
5. Ghanbari, H. (2018). Investigating the impact of workshop accidents on the economics of construction projects. Master Thesis, Public Administration, Mehr Astan Institute of Higher Education. (Persian).
6. Ghorbani, Anahita. (2020). Study of criteria and standards for designing sports stadiums (Case study: Karaj city). *Geographical Quarterly of the Land*, 17(65), 112-129. (Persian).
7. Gunduz, M., & Tehemar, S. R. (2020). Assessment of delay factors in construction of sport facilities through multi criteria decision making. *Production Planning & Control*, 31(15), 1291-1302.
8. Islamic Consultative Assembly Research Center. (2020). Analyzing the status of public sports participation in Iran and explaining the major challenges and obstacles. *Deputy of Socio-Cultural Research*, 1-40. (Persian).

9. Ingabire, Y. (2021). *Analysis of delay factors and success of commercial building projects in Rwanda: Case of Nitsal international construction, epitome architects Rwanda limited and EPC Africa companies* (Doctoral dissertation, University of Rwanda).
10. Jafari, E. (2011). Investigating the reasons for the delay of the country's sports development projects. Master Thesis, Sports Management, Faculty of Physical Education and Sports Sciences, North-Amol Institute of Non-Profit and Non-Governmental Higher Education. (Persian).
11. Kineber, A. F., Othman, I., Oke, A. E., Chileshe, N., & Buniya, M. K. (2021). Impact of Value Management on Building Projects Success: Structural Equation Modeling Approach. *Journal of Construction Engineering and Management*, 147(4), 1-15.
12. Mohamed, S., Bassioni, H., & Elhakeem, A. Analysis of Time delay and Cost overruns due to change order in Youth Sports center construction projects in Egypt. *International Journal of Engineering and Technical Research (IJETR)*. 6(1), 20-25.
13. Ranjbar, M., Zahra, K., & Piroo, T. (2014). Evaluation of social and cultural consequences of sports projects and management of consequences (Case study of Shahid Kazemi Stadium). *Urban Management Studies*, Volume 15, Number 13, pp: 68-57. (Persian).
14. Rahimi Rataki, Massoud., Mirjalili, Alireza., And Motalebi-Zadeh, Mohammad Reza. (2017). Investigating the status and performance of sports projects with a comprehensive contract (a case study in the company for the development and maintenance of sports facilities in the country). Fourth International Congress of Civil Engineering, Architecture and Urban Development. (Persian).
15. Skinner, J., Edwards, A., & Corbett, B. (2014). *Research methods for sport management*. Routledge.
16. Zvapano, K. (2017). An assessment of the state of sport infrastructural facilities in Universities in Zimbabwe. *Int J Sport, Exer Health Res*, 1(2), 70-75.

استناد به مقاله

حسامی، محمد؛ و مشکل‌گشا، الهام. (۱۴۰۱). طراحی الگوی توسعه پروژه‌های عمرانی ورزشی کشور. *مطالعات مدیریت ورزشی*، ۱۴(۷۵)، ۶۶-۳۴۳. شناسه دیجیتال: 10.22089/smrj.2022.12149.3590

Hesami, M., & Moshkelgosha, E. (2022). Designing a Model for the Development of Sports Construction Projects in Iran. *Sport Management Studies*, 14(75), 343-66. (in Persian). DOI: 10.22089/smrj.2022.12149.3590

